

หลักสูตรระยะสั้น

เทคนิคการปั้นต้นแบบ ตุ๊กตามอนสเตอร์

สถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

หลักสูตรระยะสั้น

เทคนิคการปั้นต้นแบบ
ตุ๊กตามอนสเตอร์

บทนำ

การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะด้านงานหัตถกรรมถือเป็นหัวใจสำคัญของ การยกระดับเศรษฐกิจฐานราก โดยเฉพาะงานเซรามิกซึ่งเป็นหนึ่งในภูมิปัญญา จากท้องถิ่นที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน มีศักยภาพในการต่อยอดเชิงพาณิชย์ และเป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่ยั่งยืน โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและ ถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเครื่องปั้นดินเผาเซรามิก จึงเกิดขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนในการยกระดับผลิตภัณฑ์ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน ผู้ผลิตสร้างสรรค์ที่มีมูลค่าเพิ่ม โดยมุ่งเน้น การพัฒนาทักษะทั้งในด้านความรู้เชิงทฤษฎีและการฝึกฝนปฏิบัติจริงอย่างเข้มข้น

หลักสูตรระยะสั้นที่จัดทำภายใต้โครงการนี้ได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับ ศักยภาพตามบริบทของชุมชนในแต่ละพื้นที่ และกลุ่มนักเรียนหรือบุคคลที่มีความ สนใจทั่วไป โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย เข้าถึงได้จริง และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองได้อย่างมี ประสิทธิภาพ รวมทั้งฝึกทักษะด้านศิลปะให้กับเยาวชน ทั้งนี้เนื้อหาภายในหลักสูตร ครอบคลุมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการปั้น การตกแต่ง การขึ้นรูป การพิมพ์สี การหล่อแม่พิมพ์ ตลอดจนเทคนิคการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ ด้วยการ ออกแบบเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมี ส่วนร่วมระหว่างวิทยากรและผู้เข้าร่วมอบรมในลักษณะเวิร์กชอป (Workshop)

ศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีเซรามิก สถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ได้ตระหนักถึงบทบาทในการขับเคลื่อน องค์ความรู้และเทคโนโลยีให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงและเป็นรูปธรรม จึง ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรระยะสั้นชุดนี้ขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด ความรู้สู่การปฏิบัติจริงได้ พร้อมส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทางด้านการ พัฒนาเซรามิกในระดับชุมชน อันจะนำไปสู่การยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในระยะยาวอย่างมั่นคงและยั่งยืน

สารบัญ

โครงสร้างหลักสูตรระยะสั้น เทคนิคการปั้นแบบตุ๊กตามอนสเตอร์	1
เนื้อหาการฝึกอบรมตามหลักสูตร	4
วิธีการปั้นแบบตุ๊กตามอนสเตอร์	9
กระบวนการเรียนรูและสร้างสรรค์หลักสูตรเซรามิก	15

โครงสร้างหลักสูตรระยะสั้น

หลักสูตรระยะสั้น
เทคนิคการปั้นดินแบบตุ๊กตามอนสเตอร์
จำนวน 16 ชั่วโมง

ความเป็นมา

การออกแบบและสร้างสรรค์ตุ๊กตามอนสเตอร์เป็นกระบวนการที่ผสมผสานจินตนาการ ศิลปะและทักษะเชิงช่างในการปั้นดินเผาเซรามิก ซึ่งกำลังได้รับความนิยมอย่างมากทั้งในด้านของสะสม งานตกแต่ง และของที่ระลึก โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนและผู้สนใจงานสร้างสรรค์แนวความคิดร่วมสมัย ด้วยเหตุนี้จึงควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้น **การลงมือปฏิบัติจริง** ในการออกแบบและปั้นตุ๊กตามอนสเตอร์ เพื่อเสริมสร้างทักษะด้านศิลปะ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาในรูปแบบใหม่ และพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ ศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีเซรามิก ได้จัดทำหลักสูตรนี้ขึ้นเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ และทักษะในการปั้นดินแบบตุ๊กตามอนสเตอร์ ตั้งแต่กระบวนการออกแบบ โครงสร้าง การขึ้นรูป และการตกแต่งผิว โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงปฏิบัติการตลอดหลักสูตร และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ต่อยอดเพื่อสร้างรายได้หรือต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์ในเชิงสร้างสรรค์ที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว

หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรนี้เน้นการถ่ายทอดความรู้และทักษะในการออกแบบและปั้นดินแบบตุ๊กตามอนสเตอร์ โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้ตั้งแต่แนวคิด การร่างแบบ การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การปั้นรูปทรง และการตกแต่งผิวหน้าในรูปแบบต่างๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง พร้อมการแนะนำจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้สามารถผลิตชิ้นงานที่มีคุณภาพ และสร้างเอกลักษณ์ในงานปั้นของตนเองได้อย่างชัดเจน

จุดประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกแบบตัวการ์ตูนมอนสเตอร์อย่างสร้างสรรค์
2. เพื่อฝึกฝนเทคนิคการปั้นดินในรูปแบบ 3 มิติ
3. เพื่อเรียนรู้ขั้นตอนการขึ้นรูปและตกแต่งพื้นผิวตุ๊กตา
4. เพื่อส่งเสริมการต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เยาวชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่สนใจงานศิลปะ งานปั้น หรือผู้ที่ต้องการสร้างผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์แนวใหม่
2. สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบตลอดหลักสูตร
3. มีความพร้อมในการทำงานปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นในสถานที่ฝึกจริง

ระยะเวลา จำนวน 16 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

1. แนวคิดและการออกแบบมอนสเตอร์ (2 ชั่วโมง) เรียนรู้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ และ ออกแบบคาแรกเตอร์มอนสเตอร์ รวมถึงการร่างแบบเพื่อใช้เป็นต้นแบบก่อนลงมือสร้างชิ้นงานจริงในภาคปฏิบัติ
2. การสร้างโครงสร้างเบื้องต้น (3 ชั่วโมง) ฝึกการขึ้นโครงดินเพื่อเป็นแกนของตุ๊กตา โดยเน้นสัดส่วน ความสมดุล และความแข็งแรงของรูปทรง เพื่อรองรับการปั้นรายละเอียดในขั้นตอนถัดไป
3. การปั้นรูปทรงและรายละเอียดตัวตุ๊กตา (5 ชั่วโมง) เรียนรู้เทคนิคการปั้นพื้นฐาน ปั้นอวัยวะ ลักษณะเฉพาะของมอนสเตอร์ และจัดองค์ประกอบให้สมบูรณ์ตามแบบร่าง ด้วยการลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
4. การตกแต่งพื้นผิวและรายละเอียดพิเศษ (3 ชั่วโมง) ใช้เครื่องมือแต่งพื้นผิว เติมลวดลาย เครื่องแต่งกาย หรือองค์ประกอบพิเศษ เพื่อสร้างความโดดเด่นและเอกลักษณ์ให้กับตัวตุ๊กตาแต่ละชิ้น
5. การเก็บงานและเตรียมผลงานนำเสนอ (2 ชั่วโมง) ฝึกการเก็บรายละเอียดชิ้นงาน เช่น การลบรอยต่อ ปรับรูปทรง และเตรียมพื้นผิวให้พร้อมแสดง รวมถึงจัดเตรียมข้อมูลนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์
6. สรุปผลและสะท้อนการเรียนรู้ (1 ชั่วโมง) จัดกิจกรรมสะท้อนความคิดเห็น แบ่งปันแนวคิดและประสบการณ์ พร้อมสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงพัฒนาการและศักยภาพของตนเอง

วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ใช้วิธีบูรณาการระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ โดยเริ่มจากการเรียนรู้แนวคิด ร่างแบบ ไปจนถึงการลงมือป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและเห็นผลลัพธ์เป็นรูปธรรม กระบวนการเรียนรู้เน้นการมีส่วนร่วม การทดลองทำจริง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสะท้อนผลการเรียนรู้ในตอนท้าย ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการออกแบบและการป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้และคู่มือประกอบการอบรม
2. วัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ดินเซรามิก แผ่นรองป็น ลวดตัด แปรง น้ำ และเครื่องมือป็นพื้นฐาน
3. พื้นที่ฝึกปฏิบัติจริง พร้อมโต๊ะทำงาน และอุปกรณ์ครบชุด

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินผลจากผลงานต้นแบบตุ๊กตามอนสเตอร์ที่ผู้เรียนป็น
2. ประเมินผลจากการมีส่วนร่วมและความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมกิจกรรม

การจบหลักสูตร

1. ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า 90% ของเวลาเรียนทั้งหมด
2. ต้องผ่านเกณฑ์การประเมินผลงานป็นต้นแบบที่มีความสมบูรณ์และตรงตามแนวทางที่เรียนรู้

ผู้จัดทำหลักสูตร / วิทยากร

1. นายสิงหล วิชาเยะ
2. นายคเชนทร์ เครือสาร

เนื้อหาการฝึกอบรมตามหลักสูตร

ชนิดของดิน

ดินเป็นวัสดุที่สำคัญสำหรับใช้ในการทำงานหรือใช้ในการผลิตชิ้นงานหรือใช้ในการผลิตชิ้นงาน เช่นใช้ในการปั้นต้นแบบทำแม่พิมพ์รวมกระทั่งใช้ในการผลิตชิ้นงาน ซึ่งดินแต่ละชนิดต้องนำมาใช้ให้เหมาะสม ความเหนียวของเนื้อดินจะมาก หรือ น้อยขึ้นอยู่กับการใช้งาน ดินเมื่อถูกขุดขึ้นมาแล้วจะแยกออกได้เป็นสองชนิด ดินหยาบ หรือ ดินปฐมภูมิคือดินที่ยังสลายตัวไม่หมดจากหินต้นกำเนิด ดินประเภทนี้มีความเหนียวน้อย เนื่องจากอนุภาคของเนื้อดินมีขนาดใหญ่ และ ดินตะกอน หรือ ดินทุติยภูมิ เป็นดินที่เกิดจากการชะล้างหรือถูกกัดกร่อนด้วยแรงทางธรรมชาติได้แก่ ลม ฝน หรือ กระแสน้ำ ดินประเภทนี้จะถูกพามาจากแหล่งหินที่กำเนิดโดยการกระทำของธรรมชาติ ซึ่งมีผลทำให้เกิดการผสมผสานกันและแตกตัวของแร่ธาตุ จึงทำให้ดินชนิดนี้มีความละเอียดและมีความเหนียวมากขึ้น (ปุณณรัตน์ พิชญไพบุลย์, 2538:6)

1.ดินเหนียวสำหรับทำต้นแบบ

ดินเหนียวเป็นวัสดุที่เกิดขึ้นได้เองตามธรรมชาติมีคุณสมบัติเมื่อผสมกับน้ำในอัตราส่วนที่พอดีจะมีความเหนียวเกาะและรวมตัวกันง่าย (วิเชียร อินทรกระติก, 2539:37) ดินเหนียวที่ใช้สำหรับปั้นต้นแบบควรเป็นดินที่มีความเหนียวสูงสามารถเก็บความชื้นได้นาน และมีเนื้อละเอียดไม่มีกรวด หรือ เม็ดทรายปนเพราะเวลาตากแห้งพื้นผิวของต้นแบบจะได้มีความเรียบร้อยตามต้องการ ดินเหนียวที่ใช้ในการปั้นต้นแบบไม่ควรอ่อนหรือแข็งจนเกินไป ต้องนวดดินเหนียวให้มีความนิ่มสม่ำเสมอ หากเนื้อดินมีความแข็งอ่อนไม่เท่ากันจะทำให้การขึ้นรูปทรงและปรับพื้นผิวยาก การนวดด้วยเครื่องนวด เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้แทนการนวดด้วยมือจะช่วยให้ดินที่นวดมีความนิ่มสม่ำเสมอได้ง่ายขึ้นในการปั้นต้นแบบ ถ้าต้นแบบไม่ใหญ่มากก็สามารถใช้ขึ้นรูปต้นแบบด้วยดินน้ำมัน สำหรับการเก็บรักษาดินเหนียวนั้นควรเก็บไว้ในถุงมัดปากถุงให้แน่น หรือ ในกล่องที่มีฝาปิดเพื่อป้องกันไม่ให้ถูกอากาศเพราะจะทำให้ดินแข็งตัวซึ่งจะยากต่อการปั้นในครั้งต่อไป

2. ดินสำหรับก้อนพิมพ์

ใช้สำหรับก้อนแบบเพื่อใช้ในการหล่อแม่พิมพ์ ดินที่ใช้ก้อนแบบจะมีความเหนียวน้อยกว่าดินที่ใช้ปั้นต้นแบบ แต่มีความละเอียดสามารถปรับแต่งหรือทำให้เรียบง่ายอีกทั้งยังไม่ติดแบบ หรือ แม่พิมพ์มากจนเกินไปหากไม่มีดินก้อนแบบจะใช้ดินเหนียวสำหรับปั้นต้นแบบก็ได้ แต่เวลากั้นดินเหนียวเมื่อดินจะติดชิ้นงานหรือแม่พิมพ์มากทำให้ยากต่อการทำความสะอาด สำหรับการเก็บรักษานั้นควรเก็บไว้ในถุงมิดชิดหรือในถังพลาสติกที่มีฝาปิด จะทำให้เก็บรักษาความชื้นของดินไว้ได้นาน

3. ดินสำหรับขึ้นรูปชิ้นงาน

ดินที่ใช้สำหรับขึ้นรูปชิ้นงานควรเป็นดินที่มีเนื้อละเอียดและควรมีความเหนียวอยู่ในเนื้อดินบ้าง เพราะการอัดขึ้นรูปด้วยแรงดันสูงจะใช้ลมไล่น้ำออกจากแม่พิมพ์ หากใช้ดินที่ไม่มีความเหนียวเวลาอัดขึ้นงานแล้ว น้ำที่ออกจากแม่พิมพ์ จะทำให้ผิวหน้าของชิ้นงานละลายเสียหายได้ การนำดินจากแหล่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติมาใช้ในการปั้นกันก็เนื่องจากเนื้อดินยังมีสิ่งเจือปนอยู่ นอกจากนี้ยังมีการหดและขยายตัวที่ไม่สม่ำเสมอ เนื้อดินในบางชนิดไม่มีความเหนียวสำหรับการขึ้นรูปด้วยเครื่องขึ้นรูปแรงดันสูง (RAM PRESS) หรือ บางชนิดมีสีที่ไม่ตรงกับความต้องการเนื้อดินบางชนิดไม่สามารถเผาที่อุณหภูมิสูงได้ เนื่องจากปริมาณของสารฟลักซ์ในเนื้อดินมีมากโครงสร้างทางเคมี หรือ คุณสมบัติทางกายภาพในเนื้อดิน ดินสำหรับขึ้นรูปในการอัดด้วยแรงดันสูง เนื้อดินต้องมีคุณสมบัติเหมาะสมกับชนิดของผลิตภัณฑ์ที่จะขึ้นรูป คือเนื้อดินมีความเหนียวสามารถที่จะขึ้นรูปได้ดีพอสมควร ความเหนียวในเนื้อดินสามารถจะเพิ่มได้โดยการเติมดินเบโทไนต์หรือดินดำ (BALL CLAY) ลงในเนื้อดินขาว

การออกแบบลวดลาย

การออกแบบลวดลายที่ดีนั้นต้องอาศัยส่วนประกอบ ซึ่งการออก หมายถึง การวางแผนสร้างสรรค์รูปแบบ โดยวางแผนจัดส่วนประกอบของการออกแบบให้สัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอยวัสดุและการผลิตสิ่งของนั้น

การออกแบบ หมายถึง การรู้จักวางแผนเพื่อที่จะได้ลงมือทำและรู้จักวิธีการใช้วัสดุวิธีการ เพื่อให้ทำตามแบบที่ต้องการ โดยให้สอดคล้องกับลักษณะและรูปแบบ และคุณสมบัติของวัสดุแต่ละชนิดตามความสร้างสรรค์

องค์ประกอบของการออกแบบ

ในการศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบ ถ้ามีความเข้าใจองค์ประกอบของการออกแบบก็จะช่วยให้เสริมสร้างให้สามารถออกแบบได้เหมาะสม น่าดู น่างาม และมีความกลมกลืน จึงจะสามารถถ่ายทอดความคิดให้เป็นงานออกแบบและเป็นแบบอย่างน่าสนใจได้ การออกแบบและงานศิลปะไม่สามารถแยกออกจากกันอย่างชัดเจนได้ นักออกแบบจำเป็นต้องศึกษาเรื่องของศิลปะถึงจะสามารถออกแบบได้อย่างเหมาะสมกลมกลืน ดังนั้นต้องมีความรู้พื้นฐานเพื่อใช้สำหรับการนำไปประยุกต์ในการออกแบบ

จุด (POINT)

เป็นองค์ประกอบของศิลปะอันแรกนำมาใช้ออกแบบ เป็นส่วนประกอบที่เล็กที่สุดของการออกแบบ แม้ว่าตัวของจุดเองไม่มีทั้งความกว้าง ความยาว แต่เมื่อนำมาเรียงต่อกันตามตำแหน่งที่เหมาะสมและซ้ำๆกัน จะทำให้เห็นเป็นเส้น รูปร่าง พื้นผิวได้
เส้น(LINE)

เส้นเกิดจากจุดหลายๆจุดเชื่อมต่อกัน หรือหมายถึงจุดหลายจุดที่เคลื่อนไหวในบริเวณที่ว่าง เส้นสามารถแสดงถึงความรู้สึกต่างๆได้ เมื่อเส้นนำมาประกอบกันช่วยทำให้เห็นเป็นรูปร่างและลวดลายได้ รวมทั้งทำให้เกิดภาพลวงตาได้

เส้น(LINE)

เส้นเกิดจากจุดหลายๆจุดเชื่อมต่อกัน หรือหมายถึงจุดหลายจุดที่เคลื่อนไหวในบริเวณที่ว่าง เส้นสามารถแสดงถึงความรู้สึกต่างๆได้ เมื่อเส้นนำมาประกอบกันช่วยทำให้เห็นเป็นรูปร่างและลวดลายได้ รวมทั้งทำให้เกิดภาพลวงตาได้

สี(COLOR)

เกิดจากการแสงของดวงอาทิตย์ส่องกระทบวัตถุ แล้ววัตถุนั้นบางสีไว้พร้อมๆกับสะท้อนบางสีออกมาสู่สายตาเรา เช่นการที่เราเห็นหญ้าเป็นสีเขียว เกิดจากการที่หญ้าดูดเอารังสีของสีแดงและม่วงน้ำเงินไว้ และสะท้อนแสงสีเขียวออกมาสู่การมองของเราเพียงสีเดียว สามารถกระตุ้นความรู้สึกของผู้พบเห็นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันมากกว่าองค์ประกอบอื่น

ผิวสัมผัส(TEXTURE)

ลักษณะภายนอกของวัตถุที่เราสามารถเห็นได้เป็นจุดแรกก็คือ ผิวสัมผัส ลักษณะของผิวสัมผัสที่เห็นด้วยสายตาว่าผิวของวัตถุนั้นมีผิวหยาบ ขรุขระ ด้าน ละเอียด มัน สามารถชักนำไปสู่ความรู้สึกของผู้ดูได้ นอกจากนี้ยังประกอบไปด้วยเรื่องของ -บริเวณว่าง -จังหวะ-ความสมดุล -การเน้น-เอกภาพ เป็นต้น

องค์ประกอบของการออกแบบดังที่กล่าวข้างต้นนั้น เป็นพื้นฐานของหลักในการออกแบบ โดยสิ่งเหล่านี้สามารถทำให้เราเข้าใจได้อย่างชัดเจนเป็นคุณสมบัติของแต่ละอย่างแนะนำมาเลือกใช้กับงานได้อย่างเหมาะสม

การจัดองค์ประกอบ

การจัดองค์ประกอบในการออกแบบเครื่องปั้นดินเผาจัดได้ว่ามีความสำคัญ เพื่อให้ชิ้นงานที่ออกแบบมีความงดงาม ความสัมพันธ์ของงานนั้กออกแบบต้องเรียนรู้การจัดองค์ประกอบของศิลปะ ประกอบด้วยลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและผลิตได้โดยไม่เกิดความเสียหายต่อชิ้นงาน การจัดองค์ประกอบควรคำนึงถึงความสมดุล ความกลมกลืน การตัดกัน จังหวะ สีลา สัดส่วน ขนาด และ เอกภาพ เป็นต้น

ความสมดุล

ความสมดุลโดยทั่วไป หมายถึง การถ่วงน้ำหนักหรือแรงปะทะที่เท่ากัน ความเท่าเทียมกัน ความเสมอภาคกัน สามารถถ่วงหรือคานน้ำหนักกันได้พอดีไม่โน้มเอียงหนักไปทางด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไปหรือมีการได้เปรียบเสียเปรียบ (ประสพ ลีเหมือดภัย , 2543 : 64)

1. ความสมดุลที่มีสัดส่วนที่เท่ากัน

เป็นรูปแบบความสมดุลที่สร้างได้ง่ายที่สุด สมดุลที่มีสัดส่วนเท่ากัน หมายถึง การที่รูปทั้งหมดปรากฏตามที่จุดเดียวกันอีกด้านหนึ่งของแกนกลางเหมือนกับข้างหนึ่งเป็นกระจกเงาของอีกข้างหนึ่ง คนมักจะคุ้นเคยกับความสมดุลเท่ากันแบบนี้ ซึ่งนักจิตวิทยาหลงความเห็นว่า เป็นเพราะร่างกายของคนมีสมดุลเท่ากัน จึงแสดงออกเป็นสัดส่วนที่เท่ากัน

2. ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน

ความสมดุลที่ไม่เท่ากันเกิดจากสิ่งที่ไม่เหมือนกัน มีน้ำหนักเท่ากัน และดึงดูดยาวตาเท่านั้น เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความสมดุลไม่ปกติ ลักษณะดังกล่าวจะดูไม่เป็นทางการ (ไม่สงบนิ่ง) มีความประณีต ชับซ้อน เคลื่อนไหวมากกว่าสมดุลเท่ากัน ซึ่งเป็นเหมือนกระจกเงาเท่านั้น ความสมดุลไม่เท่ากันมีองค์ประกอบมากมายที่ช่วยให้สิ่งที่ไม่เหมือนกันมีความสมดุล

ความสมดุลที่ไม่เท่ากันเกิดขึ้นได้ด้วยส่วนประกอบดังนี้

- 1). ความสมดุลด้วยสี
- 2). ความสมดุลด้วยค่าน้ำหนักสี
- 3). ความสมดุลด้วยรูปทรง
- 4). ความสมดุลด้วยพื้นผิว
- 5). ความสมดุลด้วยตำแหน่งภาพ
- 6). ความสมดุลด้วยทิศทาง

3. ความสมดุลแบบรัศมี

ความสมดุลแบบรัศมี คือ ส่วนประกอบทั้งหมดจะกระจายออกไปจากจุดศูนย์กลางอันเดียวกัน มักใช้ในงานหัตถกรรมประเภท เช่น การผลิตถ้วย ชามกระเบื้อง เครื่องปั้นดินเผา ซึ่งมักนิยมทำลวดลายในลักษณะความสมดุลแบบรัศมีลงในการ ชาม เพื่อเป็นการตกแต่งให้สวยงาม ความสมดุลแบบรัศมีพบมากในเครื่องเพชรพลอย

4. ความสมดุลแบบทั่วทั้งภาพ

ความสมดุลทั่วทั้งภาพ จะมีทุกส่วนของภาพมีน้ำหนักเท่ากันและดึงดูดสายตาเท่าๆกัน เรียกว่า ALLOVER PATTERN เป็นความสมดุลเท่ากันที่มีลักษณะเฉพาะตัวไปอีกแบบ (นพวรรณ หมั่นทรัพย์, 2539)

กระบวนการวิธีการผลิต/ วิธีการดำเนินงาน

1. การเตรียมอุปกรณ์

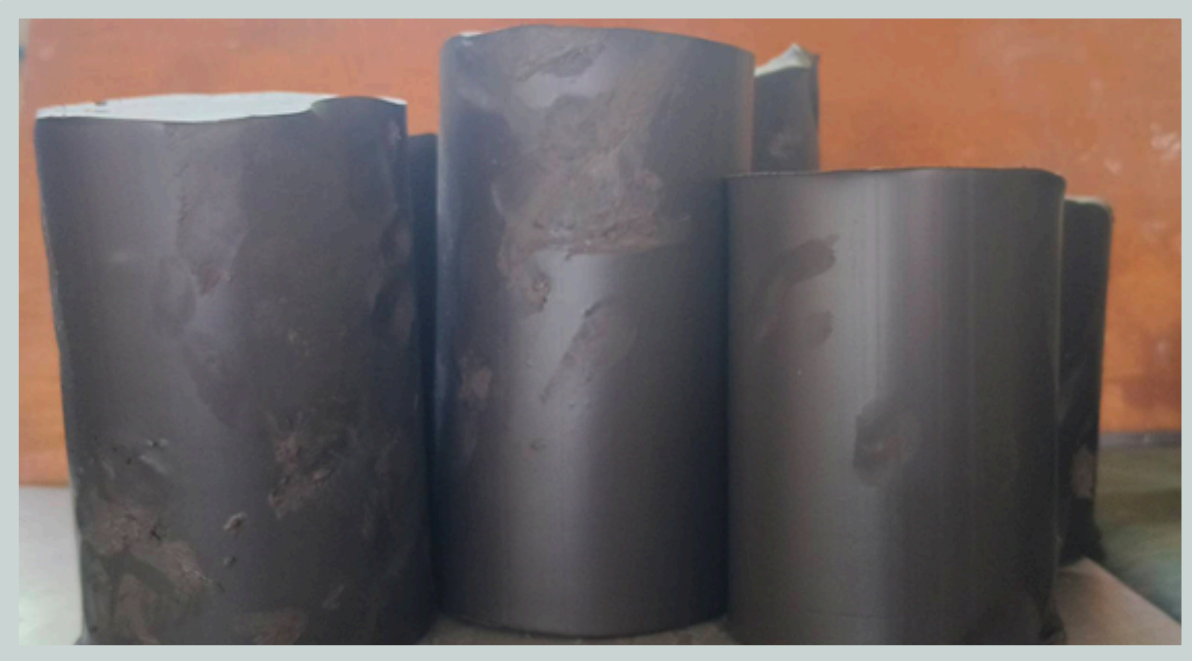
1. แผ่นกระดาษรองชิ้นงาน
2. ดินสอ
3. กระดาษรองชิ้นงาน
4. เครื่องมือตักแต่งชิ้นงาน
5. ไขมีด
6. ผ้าเช็ดมือ
7. ปากกาสีต่างๆ
8. ฟองน้ำเช็ดชิ้นงาน
9. อุปกรณ์เครื่องมืออื่นๆ

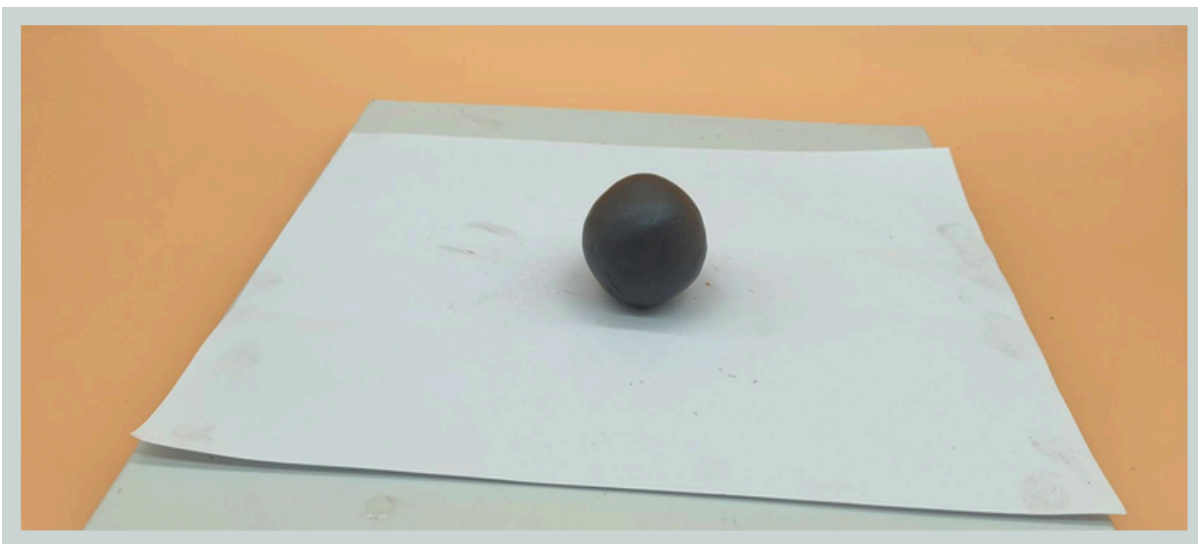
2.สเก็ตซ์งานที่จะปั้นด้วยปากกา

3.ดินสโตนแวร์ที่ใช้ปั้นชิ้นงาน

4.ปั้นดินเป็นก้อนกลมๆมีขนาดใกล้เคียงกับชิ้นงาน

5. ใช้นิ้วมือกดตรงกลางแล้วหมุนไปรอบๆ ให้ทั่วและความหนาบางใกล้เคียงกันมากที่สุด

6. บีบจับตัดตัดต่อรูปทรงที่ต้องการ

7. ใช้เครื่องมือตักแต่งผิวให้เรียบเนียน

8.รอให้ชิ้นงานหมาดใช้ใบเลื่อยปรับขูดผิวให้มีความสม่ำเสมอ

9.ใช้เหล็กแหลมเจาะที่ตุ่ดชิ้นงานเพื่อให้มีอากาศไหลเวียนและป้องกันการเกาะเวลาเผาชิ้นงาน

10.เมื่อชิ้นงานแห้งใช้ฟองน้ำชุบน้ำหมาดๆ เช็ดชิ้นงานให้เรียบเนียน

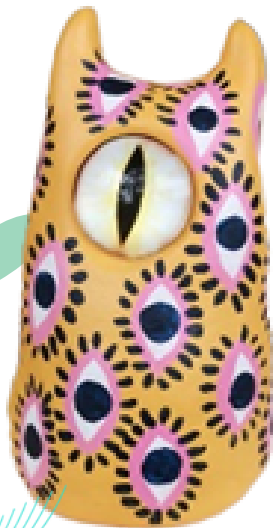
11. ชิ้นงานสำเร็จทึงไว้ให้แห้งสนิทเพื่อรอการเผา

ตัวอย่างผลงาน

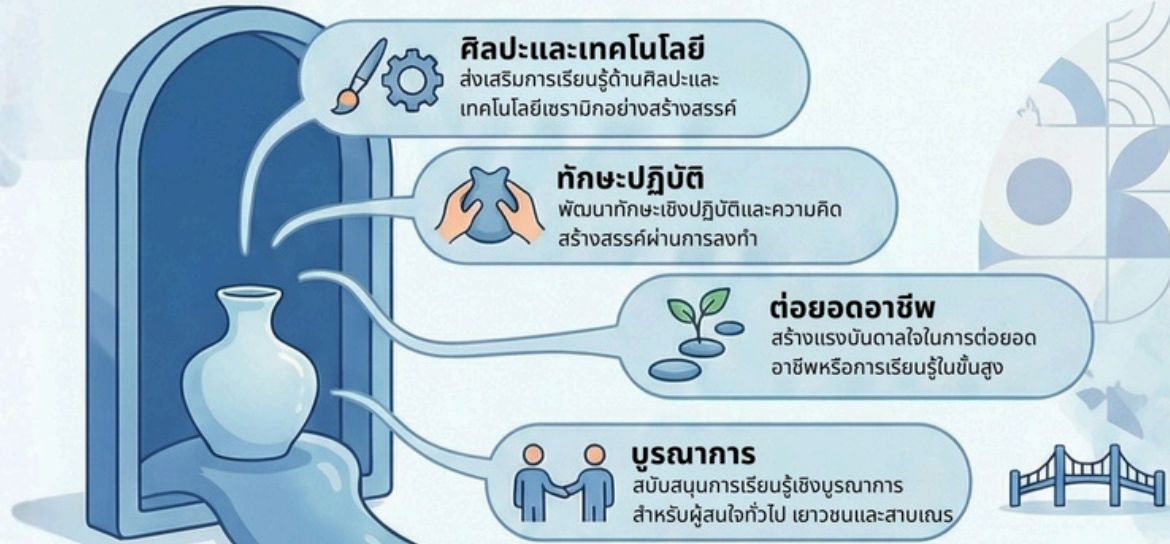
ตัวอย่างผลงาน การปั้นกั๊ส

เรียนรู้และสร้างสรรค์กับ หลักสูตรเทคโนโลยีเซรามิก

หลักสูตรบริการวิชาการระยะสั้น "เทคโนโลยีเซรามิกเพื่อการเรียนรู้และการสร้างสรรค์"
จัดโดยสถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
เปิดโลกการเรียนรู้ด้านศิลปะและเทคโนโลยีเซรามิกผ่านการลงมือปฏิบัติจริง

หลักสูตรระยะสั้น

- 1 ปั้นแบบตุ๊กตามอนสเตอร์**
เรียนรู้กระบวนการออกแบบและปั้นขึ้นรูปตามแนวคิดที่สร้างสรรค์
- 2 เฟ้นกีสีตุ๊กตาเซรามิก**
ฝึกฝนการใช้สีเซรามิกเพื่อตกแต่งชิ้นงานให้เกิดมิติและความสวยงาม
- 3 การทำต้นแบบและหล่อเทียน**
เรียนรู้การออกแบบต้นแบบการทำพิมพ์ซิลิโคนและการหล่อเทียน
- 4 ตกแต่งเทียนและปิดทองคำเปลว**
ฝึกทักษะการตกแต่งอย่างประณีตเพื่อสร้างผลงานที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม

ค่าธรรมเนียมหลักสูตร
200 - 300 บาท/คน

พิเศษ! เหน็บจ่าย 4 หลักสูตร
800 - 1,200 บาท/คน

ติดต่อสอบถาม
สถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน มทร.ล้านนา
โทรศัพท์ : 0 5392 1444 ต่อ 2770, 2766
อีเมล : ctcc@rmutl.ac.th

หลักสูตรระยะสั้น เทคนิคการปั้นต้นแบบตุ๊กตามอนสเตอร์

ผู้เขียน

นายสิงหล วิชาเยะ
นายกเซนทร์ เครือสาร

เรียบเรียง

ว่าที่ร้อยตรีเกรียงไกร ศรีประเสริฐ

บรรณาธิการ

ว่าที่ร้อยตรีเกรียงไกร ศรีประเสริฐ

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร. วรจักร เมืองใจ ผู้อำนวยการสถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน
อาจารย์ศรีธร อุปคำ รองผู้อำนวยการสถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน
ฝ่ายยุทธศาสตร์การนำไปใช้ประโยชน์

พิมพ์ครั้งที่ 1

ปีพิมพ์ 2569

จำนวน 19 หน้า

จัดทำและเผยแพร่โดย

สถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
98 หมู่ 8 ต.ป่าป้อง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ 50220
โทรศัพท์ : 0 5392 1444 ต่อ 2766 E-mail: cttc@rmutl.ac.th

**สถาบันถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา**